

RĂSPUNDEREA ADMINISTRATIVĂ, ÎN LEGILE UCRAINEI ȘI ALE ROMÂNIEI

Asist. univ. dr. *Laura BZOVA*,

Student *Oleksandr SAVKA*

Abstract

Administrative liability is a means of protecting the established legal order; it is normatively determined and consists of the application of sanctions of administrative legal rules, etc.

Keywords: *Administrative liability, legal rules, contraventions.*

Responsabilitate administrativă în aspecte pozitive (prospective) și retroactive (negative)

Criterii de diferențiere a răspunderii administrative de alte tipuri de răspundere juridică: pe baza aplicării acesteia; conform organelor care o aplică etc. Principalele trăsături ale răspunderii administrative: este un mijloc de protejare a ordinii juridice stabilite; este determinată normativ și constă în aplicarea de sancțiuni ale normelor juridice administrative etc. Semne derivate ale răspunderii administrative: se bazează nu numai contravențiile prevăzute de normele de drept administrativ, ci și pe încălcările prevăzute de normele altor ramuri de drept; constă în aplicarea la amenzi administrative penale etc.

Astăzi, responsabilitatea administrativă este prezentată ca un curs special separat. Locul și rolul său în spațiul administrativ-juridic este determinat de faptul că raporturile de responsabilitate administrativă, împreună cu raporturile de administrație publică, servicii administrative și proceduri administrative, formează obiectul dreptului administrativ.

Responsabilitatea administrativă, ca tip de răspundere juridică și instituție a dreptului administrativ

Ca tip de răspundere juridică, răspunderea administrativă are un temei constituțional. Constituția Ucrainei a stabilit că actele care constituie infracțiuni administrative și răspunderea pentru acestea sunt determinate exclusiv de legile

Ucrainei. Astfel, în primul rând, doar legea definește comportamentul care este ilegal, vinovat și constituie contravenție administrativă; în al doilea rând, doar un astfel de comportament - o infracțiune administrativă - stă la baza răspunderii administrative; în al treilea rând, conținutul răspunderii este determinat de lege.

Decizia Curții Constituționale a Ucrainei prevede că responsabilitatea administrativă în Ucraina și procedura de aducere la răspundere administrativă se bazează pe principii constituționale și prezumții legale, care sunt condiționate de recunoașterea și funcționarea principiului statului de drept în Ucraina (prima teză din primul paragraf al paragrafului 4.1 al pct. 4 din partea motivațională a Deciziei Curții Constituționale a Ucrainei din 22 decembrie 2010 nr. 23-rp/2010).

În decizia specificată, Curtea Constituțională a Ucrainei a ajuns la concluzia că necesitatea individualizării răspunderii administrative este prevăzută de a doua parte a articolului 33 din Cod, care stabilește că la impunerea unei amenzi, natura infracțiunii săvârșite, identitatea infractorului, gradul de vinovăție al acestuia, statutul de proprietate, circumstanțe atenuante și sarcina răspunderii. Din emiterea de către pârâtă a soluționării în litigiu la condamnarea reclamantului rezultă că pârâtul a încălcat principiul individualizării răspunderii administrative, iar acesta a fost adus la răspundere administrativă numai în temeiul în care autoturismul care îi aparținea de drept de proprietate era parcat, susține pârâtă, cu încălcarea regulilor de parcare. Norma legală a fost aplicată de pârâtă în raport cu reclamanta - art. 14-2 din Codul contravențiilor administrative, similar ca conținut cu cel care a fost deja recunoscut ca neconstituțional de către Curtea Constituțională a Ucrainei (articolul 14-1). În ciuda faptului că decizia sus-menționată a Curții Constituționale a Ucrainei din 22 decembrie 2010 în dosarul nr. 1-34/2010 a fost recunoscută ca incompatibilă cu Constituția Ucrainei (neconstituțională), în special articolul 14-1, prin noua Lege a Ucrainei „Cu privire la modificarea unor acte legislative ale Ucrainei privind îmbunătățirea reglementării relațiilor în domeniul siguranței rutiere” nr. 2262-VIII din 21.12.2017, articolul 14-2 (similar ca conținut cu articolul 14-1, recunoscută ca neconstituțională) a fost din nou adăugată la actualul Cod al contravențiilor administrative este neconstituțională în esență, având în vedere concluziile cuprinse în Hotărârea Curții Constituționale a Ucrainei din 8 iunie 2016 în dosarul nr. 4-rp/2016. Și anume, potrivit deciziei Curții Constituționale a Ucrainei din 8 iunie 2016, în dosarul nr. 4-rp/2016, se precizează că legile, alte acte juridice sau dispozițiile lor distincte recunoscute ca neconstituționale nu pot fi adoptate într-un mod similar, întrucât decizia Curții Constituționale a Ucrainei sunt „obligatorii pentru executarea pe teritoriul Ucrainei, definitive și nu pot fi atacate cu recurs” (partea a doua a articolului 150 din Constituția Ucrainei). Reintroducerea reglementării legale, pe care Curtea Constituțională a Ucrainei a recunoscut-o ca fiind neconstituțională, oferă motive pentru a afirma o încălcare a prescripțiilor constituționale, potrivit cărora legile și alte acte juridice normative sunt adoptate în baza Constituției Ucrainei și trebuie să corespundă acestuia

(partea a doua a articolului 8 din Legea fundamentală a Ucrainei, paragraful 7 decizia nr. 4-rp/2016).

Curtea Constituțională a Ucrainei, în Decizia nr. 3-p(II)/2021 din 21 iulie 2021, a remarcat că „principiul statului de drept, în special cerințele sale, precum principiul rezonabilității, sunt principii fundamentale interconectate ale funcționarea întregului sistem juridic al Ucrainei, inclusiv stabilirea reglementară a răspunderii administrative de către legiuitor. Prin urmare, sancțiunile specifice pentru contravenții administrative trebuie să fie echitabile și să corespundă principiului oportunității, adică legiuitorul trebuie să stabilească sancțiunile administrative ținând cont de justificarea acestora și de necesitatea atingerii unui scop legitim, ținând cont de cerințele adecvării consecințele cauzate de astfel de sancțiuni (inclusiv pentru o persoană, căreia i se aplică), prejudiciul care se produce ca urmare a unei contravenții administrative”; „beneficiul public al amenzilor administrative pentru contravenții administrative nu este în completarea bugetului de stat, ci în asigurarea legii și ordinii constituționale, a siguranței societății și a drepturilor și libertăților fiecărei persoane”.

Există multe definiții ale răspunderii administrative în literatura de specialitate. De exemplu, profesorul I. Ivinesh notează că responsabilitatea administrativă poate fi definită ca o formă de condamnare a statului, care constă în obligația de a suporta și executa anumite privațiuni morale și materiale care decurg din încălcarea normelor administrative la comiterea unei contravenții administrative (Iovanas I., 1997). Astfel, răspunderea administrativă, ca formă a răspunderii juridice, este consacrată în normele de drept administrativ, care stabilesc sancțiuni distincte și o procedură specifică de aplicare a acestora în cazul unui comportament neadecvat al unei persoane.

În timpul studiului înțelegerii moderne a răspunderii administrative în dreptul administrativ al Ucrainei, V. Kryzhanovska înțelege conceptul de responsabilitate administrativă ca un mecanism juridic complex de răspuns al statului la manifestarea abaterilor administrative, care conține temeuri materiale și juridice și ordina procesuală a procedurii în cazurile de contravenție administrativă. Omul de știință definește, de asemenea, componentele fundamentale ale răspunderii administrative, care includ nelegalitatea administrativă diferențiată, compoziția unei infracțiuni administrative, pedeapsa administrativă (aspect de fond și juridic) și forma procesuală. (Kryzhanovska V.A., 2016, pp. 50-51).

În decizia din cauza „Falk împotriva Țărilor de Jos” („Falk împotriva Țărilor de Jos”) din 19 octombrie 2004, CEDO a recunoscut ca legitimă, în baza cerințelor paragrafului 1 al articolului 6 din Convenție, aplicarea unui amenzi în ordinea răspunderii obiective (prima facie) pe baza prevederilor articolului 5 din Legea „Cu privire la aplicarea administrativă a respectării regulilor de circulație” [Legea privind aplicarea administrativă a respectării regulilor de circulație], care prevedea răspunderea administrativă (penală) a proprietarului înmatriculat al vehiculului în

cazurile în care nu este posibilă stabilirea persoanei care a condus vehiculul, înseamnă transmiterea, în momentul săvârșirii încălcării, către solicitant pentru participarea unui autoturism înmatriculat pe numele său într-un accident rutier. Evaluând dacă în speță a fost respectat principiul proporționalității, Curtea a subliniat că ține cont de faptul că regula răspunderii stricte a fost introdusă în scopul asigurării efective a siguranței circulației rutiere, astfel încât încălcările regulilor sale, depistate prin mijloace tehnice sau de altă natură. Mijloacele, săvârșite de conducătorul auto, a căror identitate nu poate fi stabilită la momentul oportun, nu rămân nepedepsite, și având în vedere necesitatea de a se asigura că urmărirea penală și pedepsirea unor astfel de infracțiuni nu implică o povară ireparabilă asupra autorităților judiciare naționale (*Falk v. Netherlands*).

Trăsături comune ale răspunderii administrative și ale răspunderii juridice

Responsabilitatea administrativă este cel mai frecvent și mai căutat tip de răspundere juridică. Acest institut participă activ la asigurarea stabilității vieții publice și la creșterea garanțiilor de protecție a drepturilor cetățenilor, dobândind o metodă juridică semnificativă și eficientă de influențare a relațiilor publice. De remarcat că responsabilitatea administrativă, având toate trăsăturile de bază ale răspunderii juridice, are trăsături comune cu alte tipuri de răspundere (civil-juridică, materială, disciplinară, penală) și trăsături specifice care o deosebesc (Bortnâc N.P., 2019, p. 61).

Răspunderea administrativă reprezintă una dintre particularitățile dreptului administrativ, ce îl delimitează pe acesta de celelalte ramuri de drept. Codul Administrativ a structurat și completat normele prevăzute în multiplele acte normative ce reglementau răspunderea administrativă, dedicând acestei instituții Partea a VII-a (Marius-Cătălin Preduț, 2019).

Pentru a defini conceptul de „răspundere administrativă”, doctrinarii au pornit de la noțiunea de „constrângere administrativă”. Astfel, acesta din urmă a fost definită ca fiind „ansamblul măsurilor (acte juridice, operațiuni administrative, fapte materiale) luate de autoritățile administrației publice, în baza legii, cu folosirea puterii de stat și, dacă este cazul, împotriva unor subiecte de drept, pentru a sancționa încălcarea normelor de drept administrativ, a preveni săvârșirea unor fapte antisociale și a apăra drepturile cetățenilor sau, după caz, pentru a asigura executarea actelor autorităților judecătorești, respectiv ale Avocatului Poporului, Curții Constituționale și Curții de Conturi” (Antonie Iorgovan, 1996).

Setul de legi care prevăd responsabilitatea săvârșirii contravențiilor administrative se numește „legislație privind contravențiile administrative”. Codificarea acestei legislații a fost realizată încă din anii 80 ai secolului trecut, adică pe baza abordărilor sovietice de înțelegere a esenței răspunderii administrative, a conținutului acesteia, a subiectelor, a procedurilor etc. Doctrina juridică sovietică nu a

recunoscut persoanele juridice ca subiecte ale răspunderii administrative ca tip punitiv de răspundere juridică.

Titlul II al părții a VII-a din Cod reglementează răspunderea administrativ-disciplinară. Aceasta este definită de Cod ca fiind „o formă a răspunderii administrative care intervine în cazul săvârșirii unei abateri disciplinare, în sensul încălcării de către demnitari, funcționari publici și asimilații acestora a îndatoririlor de serviciu și a normelor de conduită obligatorie prevăzute de lege”.

Concluzii

Prin urmare, răspunderea administrativă este un răspuns specific al statului la o abatere administrativă, care constă în aplicarea de către un organ abilitat sau un funcționar a pedepsei prevăzute de lege subiectului infracțiunii.

Referințe bibliografice

1. Bortnyk N.P., Khomyshyn I.Yu., Yesimov S.S. Răspunderea administrativă pentru neîndeplinirea cerinței legale a funcționarilor din unitățile abilitate ale poliției naționale. Buletinul Universității Naționale Politehnice din Lviv. Seria: științe juridice. Numărul 6, numărul 23, 2019, pp. 59-67 URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/feb/20941/11.pdf>;
2. Codul Ucrainei privind în fracțiunile administrative - informații ale Radei Supreme a RSS Ucrainene (VVR) 1984, appendicele la nr. 51, articolul 1122;
3. Decizia Curții Constituționale a Ucrainei în cazul plângerii constituționale a lui Unukovich Roman Andreyovych privind respectarea Constituției Ucrainei (constituționalitate) a unei dispoziții separate a al doilea paragraf al primului paragraf al articolului 2043 din Codul Ucrainei privind abaterile administrative din 12.10.22 nr. 8-r(I)/2022;
4. Falk v. Netherlands, application № 66273/01. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-67305&filename=001-67305.pdf&TID=ihgdqbxnfi>;
5. Iovanas I., Drept administrativ, Ed. Servo – Sat, Vol. II, 1997, Arad, p. 185;
6. Kryzhanovska V., Responsabilitatea administrativă și dreptul administrativ al Ucrainei: înțelegere modernă, noi abordări: diss. ... candidat lege Științe: spec. 12.00.07; Universitatea Națională Politehnică din Lviv, Lviv, 2016, p. 258;
7. Răspunderea administrativă în Codul Administrativ (VII), Publicare la data de 24 octombrie 2019, Coordonator avocat Marius-Cătălin Preduț, titular MCP Cabinet avocați;
8. Antonie Iorgovan, Tratat de drept administrativ, vol. I, Editura Nemira, București, 1996.